

[Undervisningsministeren.]

at seminarierne bliver kæmpefabrikker, hvor enhver personlig kontakt går tabt — at få seminarier af en sådan størrelse, at der er mulighed for at differentiere med hele det brogede billede, som allerede er aktuelt i dag, og som ikke mindst den nye læreruddannelseslov, hvordan den ellers bliver, jo under alle omstændigheder vil lægge op til.

Det ærede medlem var inde på spørgsmålet om, hvad der var at hente i forbindelse med de mindre skoler. Der er meget at hente, hvis det kunne hentes, men jeg skynder mig at understrege de sidste 4 ord: „hvis det kunne hentes“. Hvis det har interesse for det ærede medlem, kan jeg godt nævne nogle ganske få tal. Hvis vi tager de fuldt årgangsdelte skoler, er der 170 kommunale skoler med kun 8 elever og derunder. Der er 71 private selvejende med under 8 elever, og der er 56 private ikke selvejende med under 8 elever. Jeg kunne nævne andre tal, men det er kun for at give en fornemmelse af, at her er noget at hente. Hvis vi tager de samlede klassekvotienter for alle fuldt årgangsdelte skoler, ligger kvotienten for samtlige kommunale skoler på omkring 22, for de private på knap 20. Når man tænker på, hvilke tal vi ellers opererer med, så siger det også en lille smule. Selvfølgelig kan vi aldrig få det ens over hele landet, og det skal vi ikke, men der er altså nogle ting her.

Ser vi så på de ikke fuldt årgangsdelte skoler, er tallene for de kommunale skoler 15 i gennemsnit i klassekvotient og for de private selvejende skoler 10, for de private ikke selvejende skoler 12. Jeg nævner disse tal for at få den positive side med. Det kommende kommunale samarbejde, som i stigende grad gør sig gældende på skoleområdet, således som det ærede medlem hr. Helveg Petersen var inde på, vil nok her give nogle muligheder for, at der vel nok måske er et lille lyspunkt. Der er ikke for mange af dem. Jeg har ikke bidraget til at fremdrage for mange af dem, men de, der er, bør vi vel også hæderligvis nævne.

Når det ærede medlem i øvrigt spørger om de private skolers inddragning under ordningen, må jeg lige gøre opmærksom på en enkelt ting, som det ærede medlem måske ikke har tænkt på i øjeblikket. Der er ikke så meget at hente dér, som man kunne tro, for i den private skole stiller

man ikke uden videre det samme krav om en seminarieuddannelse, som man gør i den offentlige skole, og det vil sige, at hvis man tager den offentlige skole med de folk, der er beskæftiget i den i dag, er der ikke vældig lærermangel i og for sig, folkene er der; men hvis man taler om lærere med egentlig læreruddannelse, så er der lærermangel, og vi må ind i samme betragtninger, når vi betragter de private skoler. Hvor mange af disse lærere er uddannet som de lærere, vi taler om, når vi taler om lærermangel i den offentlige skole, og hvor mange er det ikke? Jeg vil gerne understrege, at her står jeg ikke og taler om, hvem der er bedre eller ringere, men den målestok, vi bruger i den offentlige skole, kan vi ikke uden videre anvende i den private skole, for kravene er simpelt hen ikke de samme dér.

Det ærede medlem hr. Poul Hartling sagde, at et af minusserne ved den nuværende udsendelse af de lærerstuderende var, at det betød en ringere uddannelse af de lærere, der skal undervise i de næste 45 år. Jeg vil gerne benytte denne bemærkning til at sige, at for det første er der vel ingen tvivl om, hvad jeg blev stærkt overtydet om — i hvert fald påvirket til at blive overtydet om — ved et seminaribesøg forleden, at der nu også læres noget gennem de erfaringer, man vinder, selv om de ikke vindes under de gunstigste kår, det skal jeg være villig til at indrømme.

Navnlig synes jeg vi må lægge vægt på en helt anden ting, som jeg er helt sikker på det ærede medlem er enig med mig i, nemlig den efteruddannelse af lærerne, som i fremtiden vil antage et omfang, vi næppe i dag har evne til at forestille os. Det vil i stigende grad blive sådan, at det bliver nødvendigt med efteruddannelse af lærerne igen og igen. Jeg har været så optimistisk i lovforslagets bemærkninger at tage med ind i den fremtidige kalkule, hvad der f. eks. skulle skaffes af lærere, hvis alle lærere én gang hvert 10. år skulle have et halvt år fri til uddannelse. Jeg ville meget gerne gå videre, men jeg har dog ikke villet sætte på tryk mere end dette for ikke at skabe forventninger, som vi slet ikke kan indfri. I det øjeblik vi får en sådan efteruddannelse, vil det i hvert fald bøde på det, det ærede medlem nævner, og jeg tror, det er afgørende,